1940 ий
3
ФЕВРАЛЬ
№ 11 (624)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла эллаcе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Горком орган

Шошо агалан ямдылалтмаште активно участвоватлаш

Коммунистический партийын да лично Сталин йолташын вуйлатымышт дене мемнан ял озанлык веледалтын ончыко кая. Мемнан эл сталинский кӱшӧ урожайым налаш шындыме задачым шуктыш верч успешно кучедалеш. Тидын нерген партийын XVIII с'ездыштыже Молотов йолташ пеш раш каласен. Тудо ойлен: „Мемнан зерновой озанлык известный сталинский заданийым успешно шуктен кертын да 1937 ийыште 7 миллиард пуд утла пырче урожайым пуэн. Окончательный подсчет почеш 1937 ийыште зерновой урожайым 7 миллиард 340 миллион пудым определитлыме. Кокымшо пятилеткын заданийжым пырче шотышто эртарен темыме“.

Тиде кугу сеҥымашеш да колхозник-шамычын пытыдыме творческий виешышт основатлалтын, Молотов йолташ кумышо пятилеткыште адакат утларак кугу задачым шынден. „Пырчан культура-шамыч шотышто,—ойлен тудо,—план урожайностьын 27 процентлан нӧлталалтмашым палемда. Тиде значит: кумышо пятилеткын мучашыштыже ме пырчан урожайым, примерно, 8 миллиард пудым погышаш улына. Тиде задачым шукташ лиеш мо? Да, лиеш“.

Партийын XVIII с'ездыште Молотов йолташын шындыме задачыже мемнан колхозник-шамычым, эн ончычак стахановец, стопудовик-шамычым адакат у сеҥымашыш шушаш верч кучедалмашке мобилизоватлен, нунын инициативыштым да энтузиазмыштым нӧлталын.

Кодшо ийын ноябрьыште колхозный бригадир-стопудовик-шамычын чапле движенийышт шочо. Сталинградский областьысе колхозный бригадир-стопудовик-шамыч кумышо пятилеткыште кӱшӧ урожайым налшаш верч Советский Союзысо чыла колхозник-шамыч дек ӱжмаш дене обратитлалтыныт.

Сталинградец - шамычын инициативышт мемнан республикысе колхозлаштат кумдан шарлен. Республикын шуко колхозшо-шамычтений сталинский кӱшӧ урожайым погышаш верч, Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлаш правам налшаш верч виян кучедалыт. Кӱшӧ урожай шошо агалан сайын ямдылалт шумаш да тудым шке жапыштыже, кӱшӧ качество дене эртарымаш деч зависитлымым раш умленыт. Санденак шуко колхозлаште шошо агалан ямдылалтмаш сайын кая.

Тиде кугу да пеш важный пашаште Марийский республикысе комсомолат начарын огыл участвоватла.

Тачысе номереш ме Косолоп район „Пеледыш“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын шошо агалан ямдылалтмаште активно участвоватлымыже нерген печетлена. Республика мучко тыгай организаций-шамычым шагал огыл муаш лиеш.

Туге гынат, ятыр первичный комсомольский организаций-шамыч шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан нимогай полышымат огыт оказатле. „Йошкар Октябрь“ колхоз (Шернур район) шошо агалан ямдылалташ алят тӱҥалын огыл. А комсомольский организаций нимогай мерымат приниматлымашыже уке. Комсомольский организацийын секретарьже И. Якимов йолташ колхозын пашажлан нимогай ответственностьымат ок чувствовале.

Комсомольский руководитель-шамычлан умлаышт кӱлеш: вет 1940 ийыште кӱшӧ урожайым налмашым шошымсо пасу пашалан большевистский ямдылалтмаш решатлаш тӱҥалеш, а тудым кызыт организоватлаш кӱлеш.

Теле жапыште колхозласе комсомолец-шамыч чыла шке вийыштым шошо агалан ямдылалтмашке ушышт улыт. Кызыт боевой задача — агротехучебым организоватлаш, ял озанлык машина ден инвентарьым качественно ремонтироватлаш, урлыкашым тӱрыс ямдылаш, лум кучымашым эртараш, кӱшӧ урожайым налшаш верч кучедалмаште социалистический соревнованийын инициаторжо лияш. Луаткандашымше партийный с'ездын исторический решенийже - шамыч дене вооружитлалтше комсомолнине задача-шамычым честь дене шуктышаш.

Чодра планым темышаш верч

„У шурно“ колхоз пеленсе (Шернур район, Нижне-Кугенерский сельсовет) первичный комсомольский организаций колхозын 1939—40 ийысе чодра ямдылыме планжым срокышто темышаш верч виян кучедалеш. Комсомольский организаций чодра пашашке комсомольский бригадым колтен ыле. Тушко Коршунова Анна, Блинова Вассилиса, Кутузов Андрей, Коршунов Иван каеныт. Нуно чодраште пашам шке коклаштышт соревноватлен ыштат. Социалистический соревнований негызеш кечаш нормым 200 процент марте теменыт, 5 кубометр олмеш, 10—12 кубометр ден руэныт. Комсомольский организацийын полшымыжо денак чодра румаш планым колхоз срок деч ончыч темен. 1260 кубсметрым руэн. Кызыт шупшыктымаш ден планым темашке чыла вийым ушымо.

Шуко комсомолец-шамыч колхозын руководящий пашаштыже ыштат. Мамаев Федор Иосифович колхозышто счетовод: Остаев Николай Кузьмич 1938 ий гыч кӱрылтде колхозышто бригадирлан шога. Милютин Арслан ревизионный комиссийын председательже. Нуно шке пашаштым честно шуктен шогат.

Я. Макматов.

„Партизан“ колхозын (Параньга район) стахановец-животноводшо Е. А. Айтуков йолташ РККА фондысо 10 имньым онча.
Снимкыште: Айтуков йолташ имне дене. Фото М. Чуршуковын.

Кечаш нормым утыж дене темат

Киров лӱмеш колхоз (Куженер район) чодра пашашке 6 еҥ дене бригадым организоватлен колтыш.

Бригадыште Ляж - Вершинятский сельсоветын депутатше М. Ф. Димитриев йолташ пашам ышта. Тудо кечаш нормым 120—125 процентлан темен шога. Тыгак А. В. Иванова, А. П. Димитриева, А. М. Димитриева, Е. В. Иванова да Я. Н. Димитриев начар огыл пашам ыштат.

П. П. Димитриев.

Колхоз-шамычын шошо агалан ямдылалтмыштым проверитлыме рейд

* *

Ситыдымашым пытарат

Шошо агалан ямдылалтмаште комсомольский организаций колхозлан кугу полышым пуа. Тидым „Красный Октябрь“ колхозыштат (Параньга район) раш ужаш лиеш. Тиде колхозысо комсомольский организаций шошо агалан ямдылалтмашым терген да тунамак ситыдымаш-шамычым пытараш пижын.

Кызыт урлыкашым тӱрыс сортироватлен оптымо, ял озанлык машина ден инвентарьым чылак ремонтироватлыме. 40 тонн торфым ямдылыме, тиде пашаште ответственный комсомолец Патихов йолташ честно относитла. Местный удобренийым погашлан 3 еҥан комсомольский звеном организоватлыме. Звено пашам начар огыл ышта.

В. Янышев.

* * *

Комсомолец-шамыч практический полышым оказатлат

У-Тор'ял. „Олманур“ колхозысо комсомольский организаций, шукерте огыл, шошо агалан ямдылалтмашым проверитлыме рейдым эртарыш.

Проверочный бригада тыгай ситыдымаш-шамычым тӱжвак лукто: урлыкашым тӱрыс ямдылен да тудым сортироватлен оптымо огыл ыле, ял озанлык машина ден инвентарь ремонтироватлыде киеныт, удобренийым ямдылымашыш уке ыле.

Комсомольский организаций проверкын итогшым обсудитлыме деч вара шошо агалан образцово ямдылалтшаш верч колхозлан практический полышым пуаш пижын. Комсомольский организацийын секретарьже Бирюков йолташ урлыкашым сортироватлымаш ден ял озанлык машинам да инвентарьым ремонтироватлымашым организоватлаш, тудым сай качество дене эртараш ответственностьым шке ӱмбакыже налын. Местный удобренийым погаш комсомолец А. Куклин ден Бастраков йолташ-шамычым ойырымо. Нуно шке пашаштым тӱҥалыныт.

Блинов.

Виян ямдылалтыт

„Красное знамя“ колхоз (Кырык-Марий район) комсомольский организаций полшымо дене шошо агалан сайын ямдылалтеш. Урлыкаш, ял озанлык машина ден инвентарь ямде улыт. Пасушко терысым план почеш тӱрыс лукмо.

Кызыт комсомольский организаций торф лукмашке участвоватла. Торф лукташлан 5 имньым ойрымо. Тиде пашаште 3 комсомолец ыштат.

Грацков.

Йошкар Армийын XXII идалыкше вашеш

Шуко осоавиахимовский организаций-шамыч Йошкар Армийын XXII идалыкшым кугу сеҥымаш дене вашлияш ямдылалтыт.

Кызыт Морко педучилище пеленсе осоавиахимовский организаций оборонный значоклан нормо сдатлымашым организоватлен. Осоавиахим член П. Исуков, В. Целищев да моло йолташ-шамыч „ВС“ значоклан нормым сдатлышт.

А. Н. Николаев.

21

Шошо агалан ямдылалтмаште „Пеледыш“ колхозысо комсомольский организаций деч примерым налза!

* *

Колхозым моштен вуйлатыман

Общественный колхозный озанлык дене вуйлаташ—куштылго паша огыл. Тиде пашаште моштымаш да пашам упорно ыштымаш кӱлеш.

Тиде почетный пашам мыланемат „Пеледыш“ колхозын колхозникше-шамыч ӱшанен пуышт—колхозын председательжылан сайлышт.

Тунам колхозышто нимогай порядок уке ыле; колхозышто дисциплиным нимолан йӧрдымын шындыме ыле, южо колхозник-шамыч арака йӱмаш дене заниматленыт, овце-товарный фермыште ӌа моло вереат ситыдымаш-шамыч лийыныт.

Тидым шуктымашке мый уло вием пыштышым. Ленинско-Сталинский комсомолын лӱмжым практически пашам дене оправдатлаш пижым. Эн ондак колхозник-шамыч дене пашам ышташ тӱҥальым. Нунын дене пашам моштен ыштымаш—колхозный озанлыкым пеҥгыдемдымаште ик тӱҥ условий ыле. Колхозник-шамыч коклаште дисциплиным пеҥгыдемдаш пижна. Тиде шотышто ял озанлык артельын Уставшым основылан налын улына.

Кызыт мемнан колхоз республикыште ик онӵыл колхоз улеш. 1939 ийыште молочно-товарный, свино-товарный да овце-товарный ферма-шамычым организоватлышна. Нине ферма-шамычлан вӱтам ыштен улына. Урожайностят колхозышто кажне ийын кӱзен толын. Пытартыш кум ийлаште кыдалаш шот дене кажне гектар гыч 15 центнер пырчан шурным налме.

Пашашке колхозник-шамыч добросовестно относитлат, кеч могай пашамат шке жапыштыже шуктат.

Комсомольский организаций колхозный илышым пеледыктышаш верч виян кучедалеш, тудо шке пашажым XVIII партс‘ездын решенийже негызеш моштен перестроитлен. Сандене комсомольский организаций колхозник-шамыч коклаште кугу авторитет дене да шокшын пагалымаш дене пользоватла.

Ф. Ф. Веселов,
„Пеледыш“ колхозын председатель ж:.

* *

СТАХАНОВСКИЙ ШКОЛА

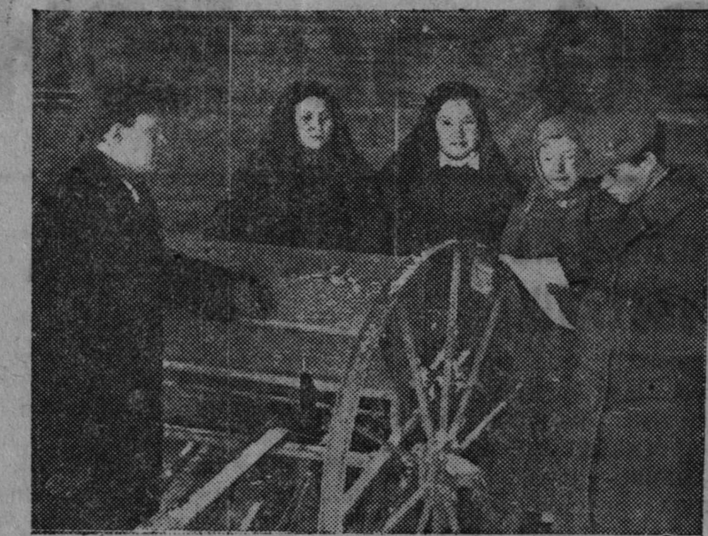
Колхозышто стахановец-шамычым куштышаш да нунын опытыштым кумдан шарышаш цель дене ме шкенын колхозеш стахановский школым почна. Тиде школыш бригадир, звеновод, полевод, ферма вуйлатыше-шамыч, чылаже 36 колхозник коштащ тӱҥальыч.

Занятий перв‘й кече гычак план почеш эртаралташ тӱҥале. Колхозник-шамыч шке шинчымашыштым утларак нӧлталашлан школыш куанен коштыт.

Стахановский школа колхозышто кугу значениян. Ме колхозник-шамычлан моло республикласе да районласе эн сай МТС, колхоз-шамычын, колхозник-шамычын, эн сай бригада, звено-шамычын опытыштым умылтарена, тидлан газетласе, журналласе материал-шамычым использоватлена.

Стахановский школыш комсомолец-шамыч эн аккуратно коштыт. Мутлан, А. М. Алексеев, В. П. Павлов, Д. А. Черепанова, Е. С. Завойская—школын активный слушательже улыт. Тений кӱкшӧ урожайым налшаш верч кучедалмаште мемнан стахановский школа кугу рольым модаш тӱҥалеш.

Стахановский школын руководительже-комсомолец—
Веселов.

„Пеледыш“ колхозысо комсомольский организацийын создатлыме рейдовой бригадыже инвентарьым ямдылымашын состоянийжым проверитла. **Снимкыште** (шола гыч пурлашке): В. П. Павлов, М. П. Рязанцева, Е. О. Шулепова, М. О. Шулепова да Г. Завойский йолташ-шамыч. Фото **М. Чуршуковын.**

Ял озанлык машина ден инвентарь-шамычым тӱрыс ремонтироватлыме

Шошо ага кампанийым успешно эртарымаш ял озанлык машина ден инвентарь-шамычым шке жапыштыже ремонтироватлен шуктымаш деч ятыр зависитла. Садлан ме тиде кугу значениян пашалан шыжымак ямдылалташ пижна.

Машина-шамычым ончашлан комиссийым создатлыме. Тиде комиссий чыла машина ден инвентарь-шамычым ончен, спискым составитлыш да колхозын правленийышкыже пуыш. Тиддеч вара ремонтироватлышаш машина ден инвентарь-шамычым ремонтышко сдатлыме, а сай машина, инвентарь-шамычым тунамак эрыктен, кукшо верышке поген шындыме.

Таче кечылан 1 ӱдымӧ машинам, 15 плугым, 2 зигзагым, 6 тырмам, 3 трепачым да 18 оравам ремонтироватлен шуктымо. Шошо ага жаплан кычкыме ӱзгар сайын ямдылыме улыт.

Машина-шамыч ремонтироватлымашым комсомольский организаций эреак контролироватлен шоген. Ситыдымаш-шамычым тӱжваке луктын, нуным пытарымашке чыла колхозник-шамычым мобилизоватлен.

А. Е. Шулепов,
колхоз председательын заместительже.

„Пеледыш“ колхозышто ефремовский звеном организоватлыме. **Снимкыште**: звеновод К. В. Завойский (шола гыч первый) шошо ага паша планым умылтара.

Фото **М. Чуршуковын.**

Выставкыште участвоватлышаш верч

1939 ийысе Всесоюзный ял озанлык выставка социалистический земледелийын кугу сеҥымашыже-шамычым наглядно ончыктыш.

Всесоюзный ял озанлык выставкыште лийше колхоз, совхоз да МТС-шамычын чапле достиженийышт дене ознакомитлалтыныт. Выставкын участникше-шамычын опытышт, нунын паша методышт кызыт колхозный производствышто кумдан кучылталтыт, колхозник-шамычлан кӱкшӧ сталинский урожай верч кучедалмаште пеш кугун полша.

1940 ийысе выставкыште участвоватлаш правам налшаш верч кучедалмаште сеҥымашыш лекмаш шошо агалан образцово ямдылалтмаш деч зависитла. Выставкыште участник-шамычым ойырымо годым машина-шамычым, удобренийым, семенам кузе ямдылымым учитыватлалтеш.

„Пеледыш“ колхоз тиде условийым тӱрыс шуктен, 1940 ийысе Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлаш правам налын. Кызыт выставкышке наҥгайшаш экспонат-шамычым ямдылыме.

К. В. Завойский.

ЕФРЕМОВСКИЙ ЗВЕНО

Кӱкшӧ урожайым налшаш верч кучедалашлан ме ефремовский звеном организоватлышна. Тунамак знатный стахановец Ефремов йолташын паша методшо-шамычым изучатлаш, нуно опыт-шамычым кучылташ тӱҥална.

Шурно лектышым нӧлтымаште ефремовский звенон кугу значенийжым колхозник-шамыч чыланат умыленыт да тиде звеном чот аклат.

Тиде звеношто комсомолец-стахановец А. М. Алексеев, М. Шулепова, Г. Заройский да тулеч молат звенон чыла пашаштыжат активно участвоватлат да кеч могай пашамат аккуратно шуктен толыт.

Мландым сайын удобритлашлан чапле удобренийым ямдылаш, пасум моштен удобритлаш, ял озанлык машина-шамычым моштен кучылташ, паша вийым моштен кучылташ—чыла тиде ефремовский звенон честь пашаже.

К. В. Завойский.

Шошо ага кампанийлан ямдылалтмаште колхоз-шамычлан полышым оказатлыме нерген ВЛКСМ Маробком бюрон 1940 ий 8 январьыште лукмо пунчалжым мемнан республикысе ятыр комсомольский организаций-шамыч илышыш большевистски пурташ виян пижыныт. Нуно шке пашаштым тиде решений дене келшышын организоватленыт. Тыге комсомолец-шамыч колхоз-шамычлан шошо агалан ямдылалтмаште кугу полышым оказатлат.

Тачысе номереш ме „Пеледыш“ колхоз (Косолоп район) пеленсе комсомольский организацийын шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан полшымыжо нерген ончыктена. „Пеледыш“ колхозысо комсомолец-шамычын чапле пашашт мемнан республикысе чыла колхозласе комсомольский организаций-шамычлан пример лийшаш.

ТЕНИЙ ЧЫЛА ПОСЕВНОЙ ПЛОЩАДЬЫМ УДОБРИТЛЕНА

Кӱкшӧ сталинский урожайым налмаште животноводствым виянгдымаш пеш кугу значенийым иметла. Садлан ме колхозный животноводствым развиватлымаш пашашке кугу вниманийым ойырена.

1939 ийыште колхозеш кум фермым организоватлышна. Кызыт молочно-товарный фермыште 8 лӱштымӧ ушкал, 1 ӱшкыж да 1 туна, свино-товарный фермыште 14 вуй сӧсна, овце-товарный фермыште 19 вуй шорык уло.

1939 ийыште пел пасу наре терыс дене удобритлен улына ыле, тений чыла площадьым удобритлена.

Тиддеч посна минеральный удобренийым ямдылымаш пашамат начарын огыл организоватлыме. Удобренийым кӱчык жапыште ямдылашлан звено-шамычым организоватлыме. А тиде пеш кӱлешан пашам успешно шуктымаште социалистический соревнований эн кугу рольым модеш. Нине звено-шамычат ваш-ваш соревноватлен пашам ыштат.

Нине звено кокла гыч комсомольский звено пашам эн сайын ыштен толеш. Посна комсомолец-шамыч удобренийым погымаште активно участвоватлат. Комсомолец В. Павлов йолташ ломыж погымашке пионер-шамычым шупшын. Комсомолец-шамыч пашан чапле опытшым колхозник-шамычлан практический пашашт дене ончыктышт.

„Пеледыш“ колхозын стахановецше-комсомолец В. П. Павлов йолташ.

Таче кечылан 13,5 центнер суперфосфатым, 11,67 центнер ломыжым, 15,04 центнер фекальный удобренийым, 2,67 центнер птичьи пометым ямдылыме. Тидым эше тӱрыс ыштен шуктымо огыл, тиде шотышто адак икмыняр пашам ыштышаш улына.

Эн ондак аммиачный удобренийым ямдылымашке кугу вийым ойырена. Тиде тылзыште чыла тӱрлӧ удобренийым ямдылен шуктена. Тений 1940 ийыште мемнан колхоз 100 пудан урожайым налаш задачым шынден, нине условий-шамычым тӱрыс применятлен тиде задачым честь дене шуктена.

Гаврил Завойский.

„Пеледыш“ колхозысо комсомолец-шамыч колхозлан вручитлыме 2-шо степень дипломым ончат. **Снимкыште** (шола гыч пурлашке): В. П. Павлов, Е. О. Шулепова, П. С. Завойский, А. М. Алексеев, Г. С. Завойский, М. Г. Рязанцева, Е. П. Павлова да колхоз председатель Ф. Ф. Веселов йолташ шамыч.

Фото **М. Чуршуковын.**

Снимкыште: „Пеледыш“ колхозын комсомольско-пионерский звено. Фото **М. Чуршуковын.**

Агротехнический шинчымаш дене овладеватлалтыт

Социалистический ял озанлыкыште передовой агротехника ӌене вооружатлалтмаш — стопудовый урожайым налмаште ик тӱҥ условий улеш. А колхоз-шамыч агротехникын чыла йӧнжымат применятлен кӱкшӧ урожайым налаш тыршат. Колхозник-шамыч агротехкружоклаште агротехнический знанийым налыт.

„Пеледыш“ колхоз пеленсе комсомольский организацийын инициативыже дене тений декабрь тылзыште агротехкружокым организоватлыме, тушко 36 колхозник-шамычым шупшмо. Нунын кокла гыч 13 комсомолец.

Кружокым комсомолец Ф. Веселов йолташ руководитла. Агрокружокын занятийже кажне тылзын 10—20—30 числаште эрта.

Кружокышто социалистический ял озанлыкын у техникажым, 1939 ийысе Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлыше ончыл колхоз-шамычын паша опытыштым тунемыт. Тиддеч посна мландым обрабатыватлыме нерген, удобренийым применятлыме нерген да нунын химический составышт нерген изучатлат. Тыге „Пеледыш“ колхозын колхозникше-шамыч ял озанлыкын у агротехникаже дене вооружитлалтын кажне ийын кӱкшӧ устойчивый урожайым налыт.

* *

КОМСОМОЛЬСКИЙ ЗВЕНО

Шошо ага кампанийлан ямдылалтмаште колхоз-шамычлан полшымо нерген ВЛКСМ Марийский Обком бюрон решенийже дене келшышын меат шкенан колхозлан полшаш лӱмын комсомольско-пионерский звеном организоватлышна. Комсомолец-шамыч, тыгак пионер-шамычат, шошо агалан ямдылалтмаште колхозлан активно полшат. Тиде звено тений йытын ӱдышаш ныл гектар площадьым шкеак удобритлаш, шкеак обработатлаш тӱҥалеш. Кызыт удобрений погымаш виян кая. Ломыжым, фекальный удобренийым, птичьи пометым погымо, тока организоватлыме ефремовский звеном социалистический соревнованийыш ӱжмӧ.

Рязанцева Татьяна—комсомолка—стахановка, удобрений погымаште кугу активностьым проявлятла.

Колхозлан сайын полшышо пионер-шамычым: Л. Завойская, Т. Черепанов да молым, чылаже 6 еҥым колхоз правлений окса дене премироватлен.

Тений комсомольский звено кӱкшӧ йытын урожайым налшаш верч виян кучедалеш. 1940 ийыште колхоз государствылан кӱкшӧ качестван йытын продукцийым пуа.

Комсомольский организаций тиде кугу, ответственный пашам честь дене шукта.

М. Д.

Колхоз дене конкретно вуйлатыман

Республика кӧргысӧ ончыл колхоз-шамычлан земельный орган-шамычын начар полшымышт нерген поснак ончыкташ кӱлеш.

Косолоп районышто „Пеледыш“ колхоз ик ончыл колхоз улеш. Кузерак вара райзо ден МТС тиде колхозлан полшат? Вигак каласаш кӱлеш, пеш начарын. Тиде колхозышто ятыр звено-шамычым организоватлыме; агротехкружок, стахановский школа уло, нунын пашаштышт пеш кугу полыш кӱлеш.

Косолоп райзон заведующийже И. И. Тарасов йолташ тиде колхозышко толын икмыняр практический полышым пумо олмеш, кабинет гыч велэ руководитла. Тыгак машинно-тракторный станций велымат ситышын полыш огеш пуалт.

Участковый агроном Вершинин йолташ тиде колхозыш толаш шоналтенат огыл. Тыжеч ик выводым гына ышташ лиеш, что земельный орган-шамычын пашаеҥышт ончыл колхозлан полыш пумашым кӱлешлан огыт шотло. Тиде вредный привычкым кызытак пытарен, колхоз-шамыч дене конкретно руководитлыман.

„Пеледыш“ колхоз Всесоюзный ял озанлык выставкын участникше мотоциклым да 2-шо степень дипломым налын. **Снимкыште:** „Пеледыш“ колхозын колхозникше-шамыч премий дене знакомитлалтыт. Фото **М. Чуршуковын.**

УРЛЫКАШ ЯМДЕ

А. П. Шулепова, А. Е. Веселова, М. Г. Малинин, А. Д. Завойский йолташ-шамычым триер дене шурным сортироватлаш ойырмо, нуно посна сортировочный бригадым организоватленыт. Тиде бригада пашаште стахановский методым кучылтеш, паша нормым эре утыж дене темен шога.

Кызыт сортировочный бригада урлыкашым сортироватлымашке виян пижын. Яровой шыдаҥым план почеш 32,40 центнер сортироватлыме. Урлыкаш шӱльым 63,14 центнерым сортироватлен ямдылме, тыгак моло культура денат урлыкашым ситышын сортироватлен шуктымо да кукшо, яндар верыш оптен шындыме.

Сортироватлымаште посна колхозник-шамыч сай примерым ончыктат. Например, комсомолка-стахановка Шулепова Евдокия, пашашке тудо сознательно, серьеозно относитла.

М. Толстухин.

* *

Стахановский паша опытым кумдан шарыман

1935 ийыште Шулепова Дусялан 16 ий улмаш. Тиде ийыште тудо колхозный производствышто активно участвоватлаш тӱҥалеш. Моло колхозник-шамыч дене тӧрак пашам ыштен толын. Дусян ийготшо кушкын толмыж дене пырля, пашаште усталыкшат кушкын. Колхозын чыла пашаштыжат активно участвоватлымашыже коеш.

1937 ийыште Шулепова йолташ ленинско-сталинский комсомол радамышке пура.

Е. О. Шулепова йолташ.

Колхозник-шамыч коклаште тудын инициативыже эше кушкеш. Кеч могай пашаштат Дуся примерым ончыктен толаш тӱҥалеш, паша нормым 150—170 процент марте темен.

Самырык комсомолка колхозник-шамыч коклаште массовый пашам активно шукта. Уборка жапыште газета лудмашым эртарен, пырдыж газета лукмаште активно участвоватла, колхозный драмкружокын активный членже.

Дусян тыгай чапле пашажым ужын, колхозник-шамыч 1939 ий июль тылзыште тудлан кугу, почетный пашам пуат, тудым складовщиклан шогалтат. Тиде пашам Шулепова йолташ честь дене шукташ пиже.

Евдокия Осиповна шошо агалан ямдылалтмаште активно полшен шога. Тудо сортировочный бригадым вуйлата. Бригада йӱдшӧ-кечыже сортироватла. Сортироватлымаште тиде бригада паша нормым 120—150 процент марте шукта.

Шулепова йолташ стахановский школа ден агротехкружокын активный членже.

Уборка жапыште тудо складыште пашам эрденак пытарен пасу пашашке коштын, а кастене колхозник-шамыч дене пырляк паша гыч пӧртылын. Складыште ыштышаш пашажым толмекыже шукташ пижын. Тыге комсомолка Дуся колхозный пашашке уло кумылжо дене, серьезно относитла.

Колхозный производствышто пашам чаплын ыштен толмыжлан Шулепова йолташым ятыр гына шергакан премий дене премироватленыт.

БЕЗЗАБОТНЫЙ ГОРКОМ ДЕН ФОРМАЛЬНО ЭРТАРЫМЕ ЛЕКЦИЙ НЕРГЕН

31 январьыште МАССР Верховный Советын заседаний залешыже Наркоматлаште ыштыше молодежьлан „Борьба китайского народа против японской военщины" тема дене лекций эртаралте. Лекцийым ВЛКСМ ЦК-н лекторжо Кузнецов йолташ лудын. Вигак каласаш кӱлеш, что ВЛКСМ Горком тиде лекцийлан ямдылалтын огыл, тыгай кугу, политический важностян пашашке формально гына подходитлен.

Тиде лекций нерген комсомолец-шамычлан лекций тӱҥалме деч час ончыч гына увертареныт. Адак лекцийжымат тугай жаплан иже назначитленыт, кунам чыла организацийлаште паша кече пытен гына ыле... 3 часат 30 минутлан (?!). Ниголанат каналтын, вуйым кандараш, лекцийлан ямдылалт шуаш лийын огыл. Могай тема дене, кӧ лекцийым лудеш, ятырже шинчен огытыл.

Лекций тӱҥалме нерген чылалан жапыште увертарыме огыл ыле, садланак вет лекцийым 20 минутлан вараш кодын тӱҥалыч.

Лекцийым тӱҥалшаш годым картым кычалыт, тудым пыжыкташ тӧчат, свет дене мутят, а погынышо-шамыч залыште кугу волнений дене вучен шинчат.

Тидымат тояш ок лий, что лекцийыш толмашым обеспечитлыме огыл ыле. Теве, например, Наркомпрос пеленсе комсомольский организацийыште 21 комсомолец уло, лекцийыш 4 комсомолец гына миеныт, Нарконфин гыч 13 комсомолец гыч 4, Совнарком гыч 21 гыч 11 гына миеныт ыле. ВЛКСМ Горком гычат Никитина йолташ шкетын гына лийын.

ВЛКСМ Центральный Комитетын лекторышт мемнан деке пеш шуэн толыт. Нуным сайын вашлияш, нуным пагалаш кӱлеш. Кузнецов йолташ оласе чыла молодежьлан лекцийым лудаш, кугу коллектив ончылан выступатлаш шонен ыле, но... тыге лийын огыл. Лекцийлан формально ямдылалтмаш слушатель-шамычымат, лекторымат пагалыдымаш лиеш да пайдажымат пеш шагал пуа.

В. Яковлев.

МОДЫН НАЛЫН

„Венера" колхозын (Параньга район) членже О. Токтаулов йолташ кокымшо пятилетка заем облигаций дене 150 тенгем модын налын.

Э. Н. Ложкин.

Ильпанурский неполный средний школын 5 классыште тунемше отличницаже-шамыч (шола гыч пурлашке): Дуся Павлова, Шура Иванова да Салвика Бушкова.

Фото М. Чуршуковын.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ОРГАНИЗАЦИИ КУШКЕШ

Куженгер район „Тумер-Нур" колхоз пеленсе комсомольский организаций 1939 ийыште 5 несоюзный молодежь дене организоватлалте.

Тиде организацийыште комсомолец-шамыч несоюзный молодежь коклаште политико - воспитательный пашам чарныде ыштен шогышт. ВЛКСМ устав ден программым регулярно умылтарышт. Пашам сай ыштен толмо дене комсомольский организаций тений 7 еҥлан кушкын. Кызыт организацийыште 12 комсомолец шотлалтеш, нунын кокла гыч 5 ӱдыр.

Комсомолец-шамыч чыла комсомольский поручениййым сай шуктен шогат.

Г. Иванов.

* * *

Тыгак, Мари-Билямар педучилищысе (Косолоп район) комсомольский организаций шке радамжым куштымаште пашажым икмыняр саемден. Шукерте огыл 22 тунемшым комсомолышко приниматлыме. Адак 6 несоюзный молодежь комсомолышко пураш йодмашым пуэныт.

А. Очеев.

* * *

1938 ийын август тылзыште „Ревзе Коммунар" колхоз (Йошкар-Ола район) пелен 4 еҥ дене комсомольский организацийым создатлыме. Ик ий жапыште тиде организаций виян кушко. Кызыт тыште 12 комсомолец уло. Тылеч посна 3 комсомолец Йошкар Армийыш да тунемаш каеныт.

С. П. Белоусов.

ХОККЕЙНЫЙ МАТЧ

30 январьыште Йошкар-Оласе „Медик" стадионеш Бумкомбинатысе „Бумажник" спортобщество ден Йошкар - Ола сборный команда хоккей дене модыч.

Первый таймыште бумажник - шамыч талынрак модыч. Нуно почела кок мячым капкашке пуртеныт. Но тиде счетым Йошкар-Олинец-шамыч тӧрлатат.

Кокымшо таймыште Йошкар - Ола сборный команда модмашым виянда. Модшо-шамыч кокла гыч Оленев ден Спирин йолташмыт ойыртемалтыч.

Кокымшо тайм 3:5 счет дене Йошкар-Олинец-шамычын сеҥымашышт дене пыта.

М. Т.

12 допризывник нормым сдатлыш

Лужбеляк сельсовет (Пектубай район) кӧргысӧ допризывник-шамыч январьын пытартыш кечылаштыже „ГСО" ден „ПВХО" значоклан нормым сдатлышт. 12 еҥ гыч 2 допризывник гына посредственно отметка ден сдатлен, а молыжо чылалан „хорошо" да „отлично" отценкым налыныт.

Кызыт допризывник-шамыч „ВС" значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт.

М. Е. Иванов.

Культсбор 100 процентлан темалтын

„Трактор" колхозын (Параньга район) колхозникшешамыч 1080 тенге оксам культсборлан тӱрыс вноситленыт. Тыгак „Ноле-Мучаш" колхозын колхозникше-шамычат культсбор заданийым 100 процентлан теменыт.

Я. Токпаев.

Имне ончымаште примерым ончыктат

„Чевер Ӱжара" колхозын (Шернур район) конюхшошамыч имным сайын ончат. Нуно социалистический соревнованийыш ушненыт. Старший конюх К. В. Иванов да конюх И. И. Мустаев йолташ - шамыч поснак ойыртемалт шогат. Нунын ончымо имне-шамычышт сай упитанностян улыт. Кодшо ийыште нуно 3 имным Йошкар Армийыш пуэныт.

Ф. Шабердин.

Дорожный бригадын пашаже

„У корно" колхозышто (Параньга район) корнышташлан постоянный бригадым организоватлыме. Бригадыште 12 еҥым да 6 имным ойрымо. Нуно пашам виян ыштат.

Тыште подросток-шамычат улыт. Теве В. Якимов, Д. Иванов да А. Романов йолташ-шамыч, 24 январь деч вара кӱ шупшыктымаште 20—25 трудодня наре ыштен налыныт.

С. Р.

Млaндым удобритлат

Телым мландыш удобренийым лукмаш—агротехникын—ик сай мероприятийже. Тиде мероприятийым „Чобык" колхоз (У-Тор'ял район) илышыш пуртен шога. Пасушко 200 воз терысым, 150 воз торфым луктын.

Комсомолка Ирина Даниловна йолташ торф лукмаште пашам виян ышта. Тудо, тиде пашаш кече кодыде коштеш.

Сатерын.

Мый шарнем Немда уремым

Мый шарнем Немда уремым
Кеч эрдене, кеч кастен.
Кидпӱан гыч кӱчен эркын
Ӱдыр таҥ ден эртымем.
Шаршудан уремыш лектыч
Йолышкет катам чиен.
Кас мардеж пуалын левын
Ӱп лапкатым модыктен.
Ыле шыже—йӧршын порсын,
Ыле умыр тымык кас.
Ошкыл лектым урем корныш,
Манын эркын: „поро час!"
Йыр ояр, яндар каваште
Чолгыж йӱлышт шӱдырвлак.
Вот тунам мый ял мучаште
Ойленам тыге тыдлан:
„Мый каем мӱндыр границыш
Шочмо элым аралаш".
Сад ombaке лектын шинчын
Тӱҥалат тый шарналташ.
Кок ий жап гыч шочмо ялыш
Тый декетше пӧртылам.
Ваш ончалын, чак шинчалын
Мом ом ойло гын тунам.
А эрла миет эрдене
У-Тор'ялыш ужатен.
Ойдалам да шӱм вотнене
Шупшалам мый чон пытен".
Мый шарнем Немда уремым
Кеч эрдене, кеч кастен
Кидпӱан гыч кӱчен эркын
Ӱдыр таҥ ден эртымем.

В. Рожкин, БССР, Молодечно ола январь 1940 ий.

Комсомолец-шамыч активно полшат

„Комбайн" колхоз пеленсе (Шернур район, Кукнур сельсовет) первичный комсомольский организаций шошо аганан ямдылалтмаште активно участвоватла. Организацийыште 14 комсомолец уло. Комсомольский организацийын секретарьже Чендемеров Димитрий Петрович нуным посна пашан участкыш пеҥгыдемден.

Комсомолец - шамычын практически полшымышт денак колхоз таче кечылан шошо аганан тӱрыс ямдылалтын шуын. Шӱльым чыла сортовойым 180 центнерым кок пачаш сортироватлен оптымо. Тиде колхоз сортовой урлык дене Кукнур сельсоветысе колхоз-шамычым обеспечитлаш тӱҥалеш. Сандене сортообменлан 60 центнер ош шыданым, 83 центнер „Винер" сорт шожым, 40 центнер йытын нӧшмым кок пачаш сортироватлен пыштыме.

Кӱкшӧ урожай налмашым обеспечитлышаш верч местный удобрений ямдылмашке поснак кугу вниманийым ойрымо. 18 центнер ломыжым, 4 центнер кайык терысым, 16 центнер фекалийым погымо, 23 плугым, 19 тырмам, сеялкым качественно ремонтироватлен шындыме.

Комсомолец редактор Терехов Капитон Андреевич кок арнялан ик кана пырдыж газетым луктеш.

М. Яныш.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИЙ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 69—70, телефон № 90.
Упол. Главлита МАССР А—92. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.